

Activiteitenplan SPUK NPLW Aanvraag 2027

RES Regio Amersfoort

20 augustus 2026

Opgesteld door L. van Heemskerck Düker (Bureau Regio Amersfoort)

1. Inleiding

Met dit activiteitenplan wil RES-regio Amersfoort aanspraak maken op de Specifieke Uitkering (SPUK) Regionale Structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie 2026 (NPLW) van € 218.278,79.

De 7 gemeenten in de RES-regio zijn samen met provincie, Rijk, netbeheerders en lokale stakeholders bezig met het realiseren van de warmtetransitie. De warmtetransitie komt in een fase waar de opgaven steeds concreter worden. Dat brengt steeds meer concrete vragen, stakeholdercontacten en keuzes met zich mee.

In de voortgangsrapportage RES 3.0 (vastgesteld in 2025) is op het gebied van warmte de volgende doelstelling afgesproken:

Bij vaststelling van de RES 3.0 hebben we in beeld in welke mate regionale bronnen bijdragen aan de warmtetransitie en welke mogelijkheden er zijn voor de financiering en governancestructuur van warmtenetten.

Uit de aanpak van afgelopen jaren blijkt het volgende:

- Gemeenten moeten nu aan de slag met wijken waar een collectieve aanpak mogelijk kansrijk is. Als er langer gewacht wordt gaan vanuit autonome ontwikkeling te veel huishoudens over op een individuele all electric warmtepomp en wordt een collectieve oplossing minder haalbaar
- Een inhaalslag/versnelling is nodig zodat in 2030 25.000 woningen aardgasvrijready zijn voor 2050 circa 135.000 woningen aardgasvrij of aardgasvrij-ready zijn.
- Er zijn beperkte warmtebronnen, meer inzicht in innovatieve bronnen zoals zonthermie, warmteopwek uit asfalt, sportvelden etc is van belang.
- Er zijn kansen op het gebied van geothermie en aquathermie. Gemeenten moeten nu de stap nemen naar het concreet ontwikkelen van deze bronnen en kunnen daarbij ondersteuning gebruiken.
- Voor aquathermie en bodemenergie is sprake van schaarste. De aanpak van het verdelingsvraagstuk vraagt meer aandacht.
- Een fundamentele vraag is of gemeenten inzetten op individuele of collectieve warmteoplossingen. Vanuit het oogpunt van de energiebehoefte en de ruimtelijk impact van opwek en netcongestie moeten alle lokale warmtebronnen worden benut. Ook is een collectieve oplossing nodig wanneer gebruik wordt gemaakt van regionale bronnen. Deze keuze moet snel gemaakt worden omdat inwoners vanwege hoge energiekosten steeds vaker eerder willen verduurzamen en kiezen voor een individuele oplossing. Dit maakt de business case voor een collectieve oplossing op termijn lastiger en vraagt meer opwek.
- Netcongestie en de invoering van de WCW en WGIW brengen nieuwe fasen en nieuwe vraagstukken met zich mee: (bovenlokale) kavelstrategie, rekenregels over betaalbaarheid voor 70% van de wijkbewoners, het ondersteunen van warmtegemeenschappen, organiseren van de realisatie van kleine warmtenetten, ESCO's.
- De mogelijkheden van collectieve oplossingen (lokaal en regionaal) verder uit te werken, bijvoorbeeld door gezamenlijke aanpakken, pilots of begeleiding.
- De betekenis van netcongestie en de mogelijkheden in de tussentijd

De regionale samenwerking willen we de komende jaren verder versterken en benutten om:

Om de doelen te bereiken willen we de subsidiegelden inzetten voor de volgende subsidiabele activiteiten:

- a. Het voortzetten van de inzet van een regiocoördinator
- b. Het organiseren en voortzetten van regionaal afstemmingsoverleg
- c. Het organiseren/inhuren van expertise en ondersteuning voor het in beeld brengen van innovatieve warmtebronnen en voor het gezamenlijk verder uitwerken van collectieve warmteoplossingen en individuele warmteoplossingen onder netcongestie
- d. Regionale verbindingen leggen met andere bovenlokale opgaven

Hieronder volgt een toelichting op de activiteiten.

2. Toelichting op de activiteiten

2a. Voortzetten inzet regiocoördinator

De regionale samenwerking op het gebied van warmte vindt de basis in het Ambtelijk Overleg Warmte, dat één keer per zes weken bijeen komt. Hieraan nemen de ambtenaren van de verschillende gemeenten, de provincie Utrecht, medewerkers van de netbeheerders en waterschap, EBN en NPLW deel. Naar behoefte worden ook andere partijen uitgenodigd, om verbindingen met andere opgaven en andere RES-regio's te leggen. Daarnaast vindt één keer per 6 weken het Bestuurlijk Overleg Energie plaats, waarin onderdelen van de AO Warmte en AO Energie (opwek en netcongestie) op bestuurlijk niveau worden besproken.

Het Ambtelijk overleg Warmte heeft de volgende pijlers:

- a. Kennisuitwisseling & informatie beschikbaar stellen
- b. Afstemmen en laten uitvoeren van onderzoeken naar (technische, financiële haalbaarheid en governance) van bovenlokale energiebronnen
- c. Gezamenlijke vraagstukken verder brengen bijvoorbeeld schaarstevraagstuk bij bodemenergie.
- d. Afstemming en organisatie op bovenregionale en universele thema's

De regiocoördinator heeft hierin de volgende taken:

- Voorbereiden en organiseren van regionale afstemmingsoverleggen (Ambtelijk Overleg Warmte)
- Schakel tussen ambtelijke afstemming en bestuurlijk overleg, vertegenwoordiging bij bestuurlijk overleg
- Regionaal netwerk onderhouden en inzetten om de RES-doelen te bereiken
- Identificeren kennisbehoefte
- Overzicht behouden en voortgang (o.a. op onderzoeken) bewaken
- Afstemming met andere onderdelen van de RES (bijv. Elektriciteitstafel) en bovenlokale opgaven

- Kennisdeling stimuleren en organiseren, bijhouden actualiteit en betekenis van ontwikkelingen voor regio, agenderen van thema's, timing/tempo

Energie Dienstencentrum en provincie

Het Ambtelijk Overleg Warmte en het Energie Diensten Centrum hebben daarbij de volgende rolverdeling:

- Het Energiedienstencentrum (EDC) ondersteunt op de uitvoering waar gemeenten dat nodig achten, bijvoorbeeld op het isolatieprogramma.
- Op het Ambtelijk Overleg Warmte komen de meer strategische onderwerpen aan de orde: Waar gaat het over, hoe gaan we het samen doen, welke keuzes maken we vanuit bronnen en bronnenstrategie, wat is de betekenis voor het regionale energiesysteem.
- De provincie Utrecht ondersteunt de warmtetransitie met de inzet van kennis (onder meer door inzet van het expertiseteam), de verkenning naar een provinciaal warmtebedrijf en subsidies.

2b. Voortzetten van regionaal afstemmingsoverleg

We zetten het AO Warmte voort: in 2027 en verder organiseren we de tafel iedere 6 weken.

De beoogde deelnemers aan de verdere overleggen warmtezijn alle partijen die tot nu toe bij het overleg zitten (gemeenten, provincie, bureau Amersfoort, vertegenwoordiging van waterschap, netbeheerder). Naar behoefte nodigen wij ook andere partijen uit, bijvoorbeeld EBN.

Ook is er behoefte aan het organiseren van kennisessies en excursies, om praktijkkennis en inspiratie op te doen van innovaties en ontwikkelingen en de verbinding op te zoeken met het bedrijfsleven, de samenleving en andere stakeholders. Een voorbeeld is een bezoek aan een groengasproducent.

Het organiseren en begeleiden van het AO Warmte valt binnen de opdracht van de regiocoördinator.

2c. Expertise en ondersteuning

In het afgelopen jaar is een nieuwe ondersteuningsbehoefte naar voren gekomen. De inhuur van expertise stemmen we daarop af. Komend jaar willen we de gemeenten ondersteunen bij het zetten van concrete stappen voor collectieve warmteoplossingen of individuele oplossingen onder netcongestie.

Er is een aantal onderzoeken naar bovenlokale warmtebronnen uitgevoerd waarop verdieping nodig is.

Onderzoek warmtebronnen

Voor het onderzoeken van de warmtebronnen zijn reeds de volgende onderzoeken uitgevoerd:

- Onderzoek naar de regionale potentie van geothermie, de koppeling met de bovengrondse warmtevraag en de potentie van WKO's heeft plaats gevonden door IF Technologie (2026).

- Regionale mogelijkheden van aquathermie voor de Eem (2022)
- Regionale mogelijkheden van aquathermie voor het Eemmeer (2023)
- Verschillende onderzoeken naar de mogelijkheden van Thermische Energie uit Afvalwater (TEA) afkomstig van rioolwaterzuiveringsinstallaties
- Potentie van warmte via aquathermie vanuit het Valleikanaal (2025) en de toedeling hiervan en de juridische borging (2026)

Om te komen tot benutting van de potentie willen we de volgende (verdiepende) onderzoeken uitvoeren om de mogelijkheden van warmtenet collectieve oplossingen (lokaal en regionaal) verder uit te werken:

- *Het Eemmeer voor regionale aquathermie*
Vervolgonderzoek naar een potentiële implementatie van een systeem van thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) in het Eemmeer. Hiervoor is uitwerking van het ontwerp van een warmtenet en modellering van de, onttrekking en lozing nodig.
- *De Eem voor regionale aquathermie*
Uitgevoerd onderzoek: mogelijkheden voor de Eem als regionale bron en de kansrijke wijken voor toepassing.
Resultaten: Vanuit de bronnenanalyse is duidelijk dat de warmtepotentie groot is. Bij maximale benutting van de Eem kunnen in theorie meer dan 20.000 woningen worden verwarmd met aquathermie. Daarnaast biedt de RWZI in Soest nog een warmtebron voor ongeveer 2.000 extra woningen. Voor grootschalige toepassing van aquathermie is het echter belangrijk dat de energievoorziening betaalbaar blijft en competitief is met andere warmteconcepten. Voor verschillende kansrijke wijken in de gemeenten is een business case opgesteld. De vergelijking maakt duidelijk dat de wijk Eemdal-Noord in Baarn en de nieuwbouwwijken in Amersfoort het meest kansrijk zijn voor de toepassing van aquathermie uit de Eem.
Onderzoeksbehoefte: Nadere mogelijkheden voor de Eem onderzoeken. De ecologische knelpunten moeten nog in beeld worden gebracht.
- *Zonthermie, asfaltthermie, sportveldthermie, andere innovatieve warmtebronnen*
De potentie van zonthermie ligt vooral in het ontlasten van het elektriciteitsnet en de bijdrage aan een duurzaam robuust energiesysteem. Verdere analyse van de mogelijkheden is nodig.

Onderzoek op netwerkniveau

Daarnaast is er een aantal overkoepelende thema's waar we nadere ondersteuning bij nodig hebben:

- het in beeld brengen van de mogelijkheden van innovatieve warmtebronnen zoals zonthermie, warmteopwek uit asfalt, sportvelden etc.
- Het ondersteunen van gemeenten bij de stappen naar het opzetten van Wijkuitvoeringsplannen en het ontwikkelen van collectieve warmtenetten, bijvoorbeeld door gezamenlijke aanpakken, pilots of begeleiding

- Voor de warmte uit het Valleikanaal en de Eem is sprake van schaarste. De juridische borging van de afgesproken verdeling moet worden uitgewerkt in waterenergieplannen.
- Het verdelingsvraagstuk van bodemenergie.
- Ondersteuning bij het ontwikkelen van een goede businesscase en de betaalbaarheid van warmtenetten
- Kennisontwikkeling en uitwerking van (bovenlokale) kavelstrategie, rekenregels over betaalbaarheid voor 70% van de wijkbewoners, het ondersteunen van warmtegemeenschappen, organiseren van de realisatie van kleine warmtenetten, ESCO's.
- De betekenis van netcongestie en de mogelijkheden in de tussentijd

2d. Regionale verbindingen leggen met andere bovenlokale opgaven

Er spelen meerdere bovenlokale opgaven welke raakvlakken hebben met de warmtetransitie: gebiedsprogramma's, handelingskader buitengebied, netcongestie, stikstof en verduurzamen van woonwijken en bedrijventerreinen. Hier komen wonen, verstedelijking, ruimte voor duurzame energie en het regionaal perspectief landelijk gebied samen. In het kernteam en het bestuurlijk overleg komen de koppelkansen en knelpunten tussen de warmtetransitie en de verschillende andere bovenlokale oplossingen samen. Dit vraagt er wel om dat deze knelpunten in een vroegtijdig stadium worden gesignaleerd en er integraal aan deze uitdagingen wordt gewerkt op regionaal niveau.

Er is nog behoefte aan het creëren van de integrale samenhang tussen de veranderingen en uitdagingen binnen het totale (elektrische) energiesysteem en de warmtetransitie.

3. Financieel

In bijlage 2 bij het aanvraagformulier is een raming van de kosten opgenomen.

Gemeente Amersfoort maakt gebruik van het BTW-compensatiefonds.

De projectleider en -ondersteuner worden ingehuurd tot eind 2027. De overige activiteiten hebben een looptijd van januari 2027 t/m eind 2027.